

van de pest tot e tegen hem en is Mozes. Geen als „vriend van iend nu, is hij maar ziet en n ander, dien David heeft geid was, en alsof eid des mans" Davids glorie

aan twisten. od brengt David er „in de binnen-officiële raade-toch tegen mij geeft het koning-t zijn mandaat t zijn ambtelijke goddelijke cen-zijn eigenwillig d als in zichzelf is Saul, te doen

gezegd tot God, a kalf bedreven, het volk vrij uit bepaalde zonde, elijk zijn zonde le zijn voorslag gericht ten bate p andere rechts-nder zich dat te rmen van Gods chtheid aan het van gebeden, los riddersverstand arde Woord, omzoening „vinden" et ook „bedoeld" och een verkeerd fantaseert zich nensch.

voor dan Mozes. in. Het volk deed e, — het zij zoo, a het kwaad was if ten overstaan ingshuis en met nd van God gaat ogenblik, waarin ekt, dezelfde hou- driaal oordeels- als hoofd eener zijns Heeren. En un. Daarin is de ; de theocratische haar had hij de onde te zijn". les Heeren tegen trachtig gebleken: pe mes van Gods ft den geest van ierg en heen van ap is onder den verbond gebracht, het verschil niet?

denkt David niet en van den troon lan moge het de cht over hem vol- a Simson: laatste rstrooide schapen. ssaansche koning- r is de vader van Christus zelf. Deze unnen en mogen heid, toen hij die naar uit Uw boek t heeft daarin zijn ervuld. Waardoor, an den koningswil en, dat deze ont- m hart en vleesch t zijn de schapen de herdershonden endief, en als den hebben verscheurd. g ergens een ver- ren van David in hebt gij mij groot ling blijkt onjuist ftuurlijk. Het zich voor die „neer- God Jahwe opene naar ons vleesch, ad den troischen Inderdaad Israëls van God hergeven". hristus ophaalt uit a stem, als zij ons ordt die verneder rden kan wie zich. het oordeel Gods! nd naar het vleesch geklaagd heeft bij

En als het nu deze grondgedachten zijn, die ons als „koninklijk priesterdom" zullen blijven beheerschen in de gemeenschap der heiligen, dan hebben we ook deze week verstaan, wat de diepste begeerte der biddende kerk moest wezen bij een huwelijk in 't Oranjehuis. Ons Wilhelmus, dat prachtige volkslied, kent dien mooien regel: „oorlof mijn arme schapen, die zijt in grooten nood; uw herder zal niet slapen". In die verzen ligt een zinspeling op wat hierboven ons bezig hield: koningschap en herderschap hebben saam te gaan.

Temidden van een verscheurde wereld, verkommerend onder de dictatuur van anti-christen en kerkvervolgers, hebben we deze week weer gelet op de historie der Oranje's, die voor een deel geloofd hebben, wat kracht zich gaat ontplooiën, als een man, die den Heere vrees, en die daardoor als drager van het ambt aller geloovigen „koning" is geworden in de kerk, koning dus met bedelaars en scheepsjongens, komt tot de heerschappij in 't leven van den staat. En anderen in datzelfde huis hebben het aan den lijve gevoeld, wat bittere ellende over kerk en volk en over henzelf komt, als tusschen het koninklijk priesterdom, dat kerk heet, enerzijds, en 't koningsleven aan het hof ter anderer zijde, de band gebroken ligt.

Zoo was het geen franje, maar wézenlijke dienst aan 't volk, als deze week de kerk gebeden heeft voor een huwelijk in het Vorstenhuis. En nu het feest voorbij is, nu zal het gebed dienen versterkt te worden; opdat ook in de toekomst hier in Nederland het koningschap moge gewillig en bekwaam blijven tot den herdersdienst. Want „herders" zijn in de Heilige Schrift allen, die het volk te leiden en te weiden hebben, in elken levenskring. Israël van toen is niet herleefd in Nederland, of in eenige gelijksoortige groothed; het Israël van nu, dat is de kerk. Maar daarom zal ook uit die kerk de kracht gepredikt, en gewekt, en gesterkt moeten zijn, die voor het leven van „koningen en die in hoogte zijn" vruchten wekt, „opdat wij een stil en gerust leven mogen leiden in alle godzaligheid en eerbaarheid". Een bidstond houden is niet zwaar. Maar daarvoor en daarna? Zien wij de theocratische wet? En leven wij zelf als burgers van den staat, die in de hemelen is, daaruit?

K. S.

Voorwaarts. (I.)

Nu ik me zet tot het schrijven van een kort woord ter inleiding op den arbeid voor 1937, en dus als vanzelf tevens ter herinnering aan wat in het afgelopen jaar de revue gepasseerd is, wil mij één ding niet uit den zin. Ik heb het oog op een enkel zinnetje uit een in „De Standaard" van 28 Dec. 1936 — sinds ook in „De Rotterdammer" — opgenomen verslag van een kring van „bezwaarden" in de Geref. Kerken, ook wel „vriendenkring" geheeten. Het zinnetje luidde als volgt: „geef ons leiding tegen de geesten uit den afgrond in dezen tijd". „Geesten uit den afgrond..."

Het is ongeveer een jaar geleden, dat hetzelfde woord de aandacht van het gereformeerde volk zocht. Er werd toen in een oudejaarsartikel gesproken van een „geest uit den afgrond", die binnen den kerkelijken kring aan zou sturen op factievorming en meer kwaden onder de zon.

Nu zou het zeer verkeerd zijn, te beweren, dat tusschen het één en het ander direct verband bestaat. Laat ons hopen, dat de spreker in den vriendenkring bij de „geesten uit den afgrond" gedacht heeft aan communisme, nationaal-socialisme, ongelooovige filosofie, humanistische zelfgenoegzaamverklaring van den autonomen mensch, scheiding van natuur en genade, en andere ketterijen, die Gods werk uiteenscheuren, het wereldlijksproces onder christelijken schijn versnellen, en ook Nederland bij den dag verder naar den afgrond voeren. Indien hij aan dit alles gedacht heeft, heeft hij althans niet voor niets zijn woord gedrukt gekregen op denzelfden avond, waarop omtrent de stelselmatige kerkverwoesting in Rusland verschrikkelijke gegevens werden gepubliceerd, en een nationaal-socialist per radio de voortzetting gaf van het „Duitsche" „kerstfeest", dat Hitler de betekenis van Jezus Christus toekende.

Maar of er tusschen de Vriendenkringvergadering en het bedoelde oudejaarsartikel geen indirect verband bestaat? In dezen zin, dat de met dat artikel — 't stond in „De Heraut" — min of meer ingeleide polemische campagne de gedachten van den „vriendenkring" heeft beïnvloed en ten deele (met uitzondering immers van de „gezangen") beheerscht?

Men zou al zeer naïef moeten zijn, om iets anders te vermoeden.

Feit is immers, dat de klachtenreeks, die tusschen het vóórlaatste en het (op gelijk aambeeld hamerende) oudejaarsartikel van „De Heraut" anno 1936 de kolommen van het blad gevuld heeft, den mond der „bezwaarde" „vrienden" mede heeft vervuld. En zulks niet zonder de lichtvaardigheid, die zich onder het volk pleegt voor te doen, als de voorgangeren des volks, zonder preciese argumenten te geven, beginnen te klagen over afval, disputabelstelling van de erfenis der vaders, en wat dies meer zij. Zoolang degenen, die leiding hebben te geven aan anderen, polemiseren onder preciese melding van den man, tegen wien zij 't hebben, met nauwkeurige weergave van zijn meening, en met geduldige poging tot weerlegging van wat zij onjuist achten, blijven — althans op den openbaren weg — de praatjesmakers op een afstand. En ook de menschen, die in een oogenblik klaar zijn, zelfs met de ernstigste vragen. Maar verloopt het getij, en beginnen de voor-

gangers elkaar (indirect of direct, via onderstelde of werkelijke leerlingen of rechtstreeks) aan te vallen zonder precies te vertellen, wat ze nu eigenlijk tegen elkaar hebben, en waarom, of, laten ze zich verleiden tot het vóórroepstellen van een „diagnose", die dan enkele maanden lang haar werk moet doen, terwijl de schare dan verder maar eens afwachten moet, hoe het met de bewijsvoering staat, dan wordt het aspect van den openbaren weg licht anders. En zóó staat het in het geval der hoogleraren; Dr H. H. Kuyper, die één rede ter Synode hield, en verder zich niet meer over deze zaak daar hooren liet, noch ook — het geval der doops-erkenning daargelaten — in „De Heraut" tot praeciseering kwam. En óók in het geval van Prof. Dr V. Hepp, die ons nog steeds laat wachten op de bewijsvoering van zijn helaas vóórroepgestelde „diagnose". In zulke tijden wordt alles anders. Dan kan men het beleven, dat een man, die ter Generale Synode met een bezwaar kwam, en voor wiens naam ik het maar gelukkig vond, dat zijn zaak in comité-generaal behandeld werd, nu, daarvan gebruik makende, via de dagbladders den volke kond doet, dat hij dan toch maar gestreden heeft tegen een dominee, die nog pas getoond heeft (door een heel mooie parafrase op den brief aan de Galatiërs te leveren), dat hij in theologics mijlen ver boven den bezwaarden vriend en broeder staat. Dan krijgen we dit, dat de bezwaarden soms zich op professoren beroepen, voorzover dezen hun stof leveren voor hun argumentlooze critiek, terwijl ze toch, wetende, dat hun programma (al was 't maar inzake de gezangen) door diezelfde professoren wordt onontvankelijk verklaard, elkander later verzekeren, dat ze „de professoren niet noodig hebben". Hetgeen ook door niemand onder hen beweerd is, maar juist daarom des te vreemder aandoet.

Intusschen wordt in dezen kring al uitgerekend, wanneer het zóó ver gekomen zal zijn, dat de broeders het geen zonde meer zullen achten, de Gereformeerde Kerken te verlaten. Dit laatste coincideert dan weer met het feit, dat oudejaarsartikel II van „De Heraut" het tot mijn verbazing (nog steeds) heeft over dreigende „scheuring".

Zulke dingen geven te denken. Niet te vreezen, verre van daar. Maar wel te denken. Een enkele auteur, die zelf misschien deze geesten heeft doen ontwaken, wijst de „bezwaarde" broeders er al op, dat ze te ver gaan. Of 't helpen zal? Wij vreezen, — in dit verband past 't woord wel — want hij komt reeds openlijk in verzet tegen Prof. Hepp, die ter Synode aandrang op de instelling van een deputaatschap voor die door hem als „Jeergeschillen" aangediende meeningsverschillen, maar overigens herhaaldelijk verzekerde, dat het heusch tegen niemand ging. Op dat punt schijnt de door mij bedoelde auteur anders te denken: hij vindt, dat de Synode een bepaald persoon niet had moeten benoemen in het deputaatschap.

En zoo gaan — ook in de polemiek der hoogleraren Kuyper en Hepp — enkele leerlingen al verder dan de meesters. Wat daarvan nog groeien zal, weet de Koning der Kerk; wij weten 't niet. Maar een en ander dwingt ons wel tot enkele opmerkingen, die we tot de volgende week uitstellen.

K. S.

Calvinistenbond.

De dagbladen meldden het reeds enkele maanden lang te verwachten bericht, dat op Woudschoten binnenkort een „interkerkelijke" conferentie zal worden gehouden over de pluriformiteit der kerk. Sprekers zullen zijn de hoogleraren Hepp, Severijn en Rutgers, en voorts de H.H. Dr J. Ch. Kromsigt en Ds J. W. Geels.

Op zichzelf is dit bericht niet van zóó veel betekenis, dat het hier expresse vermelding verdient. Toch maak ik om een andere reden er gewag van. Immers, ik zelf ben enkele maanden geleden ook langs indirecten weg gepolst over de mogelijkheid van een spreekbeurt voor deze conferentie, over dit onderwerp. Ook naar andere gereformeerden is gezocht. Ik voelde er niet voor, omdat de zaak georganiseerd werd door den Calvinistenbond, waartegen, zoo men weet, bezwaren bestaan.

Indertijd schreef „De Heraut" — in enkele „open brieven" kwam de zaak ter sprake — dat de kwestie van den Calvinistenbond geen actueel belang meer had. Ik heb dat toen ontkend, daartoe aanhalende de eigen woorden van „De Heraut". Zonder op die zaak terug te komen, wijs ik thans op het bovengemelde persbericht. Het komt mij voor, dat de Calvinistenbond nog heelemaal niet dood wil wezen, en ook niet zijn actualiteit verloren heeft. Men heeft alleen maar den naam verzwegen — in de courant althans.

K. S.

Om Sions wil.

Dit orgaan bevat in zijn laatste nummer de volgende regelen:

BERICHT AAN DE LEZERS.

Wegens ernstige ziekte van De Kamper moet de verzorging van een tweetal rubrieken, tot ons leedwezen, uitgesteld worden.

We zullen, rekening hiermee houdende, afwachten wat het volgende nummer bieden zal. Want klaar zijn we met dit blad nog niet. Om Sions wil niet.

K. S.

Deputaten voor de geestelijke bearbeiding der verstrooide Gereformeerden in Ned.-Indië.

De door de Generale Synode 1936 benoemde deputaten hebben zich als volgt geconstitueerd:

Dr K. Dijk te 's-Gravenhage, Praeses.

Zie vervolg op blz. 116.

Nationale bekeering en de bekeering der natie.

Nu wij na eenige weken van nationale vreugde driekleur en prinsenvlag hebben ingehaald, is er zeker reden dankbaar na te mediteeren. Er is in de laatste jaren in ons volksleven veel gebeurd, dat stemt tot bemoediging en hoop.

Het was een tijdlang bergafwaarts gegaan. Kidnappers gingen er met een gouverneur van door en piraten gapten een oorlogsschip. De driekleur verborg zich van schaamte in de lappenkast!

De school „waaraan de natie gehecht is" hechtte niet meer aan de natie, zij pleegde verduistering van geschiedenis en volkslied.

Schoffies drongen de Tweede Kamer en de Gemeenteraden binnen, het regime van den grooten bek scheen aangebroken!

De Hollandsche tuin werd langzamerhand een wildernis van brandnetels en onkruid, de Nederlandsche Maagd liet zich polka knippen, haar pijlenbundel stond op nominatie voor het Rijksmuseum.

Tót — Gode zij dank! — een inkeer begon door te breken.

De Overheid — wij denken hierbij dankbaar aan Mr Donner — legde den publieken hoon van den Naam Gods den breidel aan. De band aan het aloude Oranjehuis werd versterkt, de cocarde's kwamen weer op de borst. Onze soldaten konden weer door de straten marcheeren zonder bespuwd en bespot te worden. De straat werd opnieuw het domein van den burger en niet het alleen-bezit van den revolutionair. De regeering schudde haar rol van Joris Goedbloed af en greep weer naar de teugels.

Er is in dit alles reden tot een wonderlijke vreugde. Want, wij waren ver heen, veel verder dan menigeen in zijn rustige rust vermoedde. Niet zonder diepe schaamte kunnen wij terugdenken aan dien smadelijken tijd van slomp en korstjes!

Wij danken God, den God onzer Vaders! Wij danken Hem voor de kloeke mannen, die Hij ons gaf aan het roer van staat. Wij danken Hem voor de aanvankelijke omzetting van den volksgeest.

Maar onze dankbaarheid moet niet in de toaststemming en bij de vetpotjes blijven.

Ik ben niet zonder zorg, omdat ik ook bij ons eigen christelijk volksdeel te weinig den dieperen toon beluister, die in al deze dingen een roepstem tot bekeering hoort.

Het is niet de tijd om den socialist te hoonen over zijn oranje-cocarde, het is de tijd om hem en ons volk den weg te wijzen, het is de tijd, waarin Jezus spreekt: Geeft gij hun te eten! En als ik die roepstem hoor, zucht ik: Heere, wij hebben niet dan vijf brooden en eenige vischjes...

Hoe zou in zulk een tijd een Da Costa hebben gezongen:

„k Ben die God, Die eens uw vaadren Uit het Spaansch Egypte bracht..."

Hoe zou een Lindebom hebben gepreekt tot zijn Zaansehe olieslaggers, gepreekt over de bekeering des volks!

O, ik ben zoo bang dat wij niet ingesteld zijn op den tijd, dien wij beleven. Wij hadden praktisch en feitelijk ons volk losgelaten. Wij predikten het evangelie niet allen creaturen noch onderwezen wij de volken. Maar wij hebben gepredikt aan onze menschen, voor die menschen schreven wij kranten en boeken, voor onze menschen musicerden en dichtten wij. Ook evangeliseerden wij voor de smalle gemeente en de ontvankelijke zielen. Er werden enkelingen gered en kleine groepjes, verzameld, maar het volk werd niet aangegrepen.

Wij geven er ons te weinig rekenschap van, dat een De Cock, een Brummelkamp, een Scholte ons anders zijn voorgedaan.

Dat Lindeboom en Kuyper ons de handgrepen van een anderen strijd hebben geleerd.

Hoe zij kerkstichtend en volkstichtend hebben gebouwd, hoe zij stormtroepen hebben gevormd van kloeke, eenvoudige geloofsmannen, die geëvangeliiseerd hebben door hagepreeken, in dorpsbergen en gemeenteraadszalen, die het Verbond Gods hebben verstaan in zijn consequenties voor het geheele leven.

In onze verheugende dagen roept God ons om in hun voetsporen te gaan.

Maar kunnen wij het nog? Kunnen wij nog preeken op een boerendeel en in een gelagkamer, hebben wij een wóórd voor die menschen? Ik vrees van niet.

Maar wat wij wél kunnen doen, dat is: onze toga scheuren, asch strooien op ons jubileumhoofd, onze bestuursfauteuils verwisselen voor een knielbank en ons diep buigen voor den God onzer Vaders. Zelf ge-reformeed, zullen wij ons volk reformeeren in Zijn kracht.

N. B.